

Христос дванадесетгодишен в храма

ата фасадни стени, от които арки сръдната е много по-високо издигната, което се отразява и в ширината на покривния корниз — тя надъ това е задигната въ полукръгла форма. Източната на е съ малка полукръгла апсида, а въ западната ниль входить за църквичата. Барабанът има 4 сии прозорчета; такива има и на северната и на южната стени, както и на източната въ олтарната апсида. Църквата е градена отъ тухли на широки арки отъ варовъ разтворъ, прилепенъ съ чуканика и керемиди. Отвъдъ е била измазана. Споредъ летописното на изписването ѝ, строежътъ на църквата е да се отнесе къмъ XI. в. и, значи, тя е единствената изцяло запазена сграда отъ тая епоха. Тя е най-старата запазена църква съ купола високо, саобедно стоящъ барабанъ и въ това отношение нейното значение въ историята на българската и по-широко взето въ историята на византийската архитектура. Разчленяването и даването на стенитъ ѝ съ слъпни арки е също единственъ документъ за първиятъ белези на „жизнотворенъ“ архитектуренъ стилъ, който най-силно се проявява въ XIV. в. и има своитъ творения въ Търново, Севноградъ, Месемврия, Македония, Царе-

владиса, който се намира на една отъ стенитъ ѝ и който гласи: „Въздига се отъ основи и се създаде пречистия храмъ на светия Христова иерархъ Никола и светия великославенъ Христова мляеникъ Паямалеймона съ сръдствата, съ грижити и съ голъмата любовъ на Калояна севастократора, братовчедъ царевъ, анукъ на св. Стефана кралъ сръбски. Изписа се въ българско царство при благовърния, благочестивъ и христовлюбивъ царь Константинъ Асена, Индиктъ 7 въ лѣто 6767* (1259)“. Тя е на два етажъ, отъ които долниятъ е биль предначертанъ за гробница, горниятъ — за богослужение, така че добива видъ на мавзолейна църква. Че наистина долниятъ етажъ е гробница, се вижда по дветѣ засводени ниши на северната и южната стени, които много приличатъ на аркосолии и подъ които е предначертано мѣсто за погребения. Понеже тия ниши сж само две, значи гробницата е била само за строителя на храма — севастократоръ Калояна и за жена му. Долниятъ етажъ е покритъ отъ цилиндрически сводъ съ направление отъ западъ къмъ изтокъ и е безъ прозорци: изписанъ е съ исторически и символически сюжети, които сж свързани съ идеята за живота и смъртъта.

Горниятъ етажъ е конструиранъ като куполна църква и куполътъ е поддържанъ съвсемъ по своеобразенъ начинъ: вмѣсто барабанътъ да лежи посредствомъ пандантивни върху четири арки, из-

тата, пристроената църква, е долепена до северната стена на по-старата, източната църква. Височината ѝ е по-точно установена отъ